

บทบาทการร่วมมือของทีมเก็บรังนกเกาะลิบง กรณีศึกษาปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัย
ในวนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน

Collaboration Role of Libong Island Birds Nest Group
Case Study the Search and Rescue Operations of Tham Luang
Khun Nam Nang Non Forest Park

¹ทวี มนแข็ง และ ²ชุลีรัตน์ เจริญพร

¹Thawee Monkhang and ²Chuleerat Charoenporn

^{1,2}หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

^{1,2}Master of Arts, Collage of Social Innovation, Rangsit University

¹Corresponding Author. E-mail: thawees28@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) เพื่อศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของทีมเก็บรังนกเกาะลิบงในปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยในถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน (2) เพื่อศึกษาเงื่อนไขการนำไปสู่การร่วมมือของทีมเก็บรังนกเกาะลิบงในการกิจนั้น โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ สมาชิกทีมเก็บรังนกเกาะลิบงและชาวบ้านในพื้นที่ จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจัดหมวดหมู่และตีความหมายข้อมูลแล้วสร้างข้อสรุปขึ้น โดยนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา ผลการวิจัยพบว่าลักษณะของการร่วมมือของทีมเก็บรังนกเกาะลิบง เป็นความร่วมมือที่ต้องการปฏิบัติงานที่เห็นพ้องต้องกัน เป็นการรวมทีมที่มีจุดหมายเดียวกัน มีจิตอาสา และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสนับสนุน โดยการมีส่วนร่วมในการกิจนี้เกิดจากการรับรู้จากทางการและสื่อสารมวลชน โดยมีผู้นำในชุมชนที่กระตุ้นผลักดันให้เกิดความร่วมมือ รวมทั้งจากการสนับสนุนของชาวบ้านและภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: บทบาทการร่วมมือ; ทีมเก็บรังนกเกาะลิบง; วนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน

Abstract

The objectives of this study were: (1) to study about the participation of libong islands birds nest harvest team in the search and rescue operation in Tam Luang-Khun Nam Nang Non forest park. (2) to study conditions to libong islands birds nest harvest team's cooperation on that specific mission. A qualitative research design, with an in-depth interview technique was the libong islands birds nest harvest team which are 8 locals. Research instruments used structured interview. The data was classified and interpreted before being concluded, presents information in a way described. The results showed that the characteristics of this cooperation is a cooperation from unanimous intent to achieve their target and utilize local wisdom to help in the mission. The participation in this mission

comes from the officials and the medias awareness of the situation, with the village mayor stimulating cooperation and the locals and relevant government officials support.

Keywords: Cooperation role; Libong island birds nest group; Tham luang-khun Nam Nang Non forest park

บทนำ

เหตุการณ์การช่วยเหลือทีมฟุตบอลหมูป่าอะคาเดมีในถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน จังหวัดเชียงราย เป็นปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยผู้ประสบภัย 13 ชีวิต ที่ได้เข้าไปในถ้ำหลวงและไม่สามารถกลับออกมาได้ เนื่องจากขณะนั้นมีฝนตกหนัก ทำให้น้ำฝนไหลเข้าท่วมภายในถ้ำตามเส้นทางน้ำ โดยเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2561 ถึงวันที่ 10 กรกฎาคม 2561 เป็นเวลาถึง 18 วัน จนได้รับการช่วยเหลือออกมาอย่างปลอดภัยจากหน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐและภาคเอกชนทุกภาคส่วน ทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศที่ร่วมปฏิบัติการในครั้งนั้น เหตุการณ์ดังกล่าว สะท้อนให้สังคมตระหนักรู้อันตรายจากภัยธรรมชาติได้ชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะความตื่นตัวในการเอาชีวิตรอดเมื่อเผชิญภัยธรรมชาติ และการมีจิตอาสาช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ (รัฐพงศ์ บุญญวัตตร, 2562) ซึ่งปฏิบัติการช่วยเหลือเกิดขึ้นจากการประสานงานอย่างรอบคอบ เกี่ยวข้องกับผู้คนหลายกลุ่มทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านการกู้ภัย นักภูมิศาสตร์ การขุดเจาะ นักปีนเขา ตำรวจ ทหาร ฯลฯ อีกทั้งนักดำน้ำและผู้เชี่ยวชาญเรื่องถ้ำชั้นนำของโลกหลายสิบคน อาสาสมัครนับ 10,000 คน องค์กรและบุคคลที่นำเครื่องสูบน้ำมาให้การสนับสนุน รวมถึงทีมเก็บรังนกเกาะลิบง ซึ่งเป็นกลุ่มชาวบ้านที่มีอาชีพรับจ้างเก็บรังนกนางแอ่นในพื้นที่จังหวัดตรัง ได้มีส่วนร่วมในปฏิบัติการครั้งสำคัญนี้ด้วย เพื่อมาเป็นทีมอาสาในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้ออกจากถ้ำได้อย่างปลอดภัย เนื่องจากปฏิบัติการดังกล่าวเป็นภารกิจที่ยากลำบากและท้าทายขีดความสามารถ ด้วยลักษณะทางกายภาพของถ้ำ สภาพแวดล้อมที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน ตลอดจนข้อจำกัดด้านเวลา จึงต้องมีความร่วมมือกันของหลายฝ่าย และการวางแผนในการปฏิบัติการที่รัดกุมและรวดเร็ว เหตุการณ์ในครั้งนั้นทีมเก็บรังนกเกาะลิบงได้มีบทบาทในการเข้าค้นหาและกู้ภัย ซึ่งถือเป็นภาคประชาชนที่มีอาชีพเก็บรังนกแต่กลับกลายมาเป็นทีมกู้ชีพ โดยใช้ความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพที่สืบทอดกันมายาวนานในการปีนไต่ลอดถ้ำโพรงในการเก็บรังนก โดยที่ทุกคนไม่เคยคาดคิดว่างานอาชีพท้องถิ่นจะได้มีบทบาทและความไว้วางใจจากหน่วยงานทางภาครัฐ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในสังคมไทย ความสำเร็จของภารกิจในครั้งนั้นเกิดขึ้นจากความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ซึ่งทีมเก็บรังนกเกาะลิบงเป็นกลุ่มประชาชนหนึ่ง ที่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทการร่วมมือและเงื่อนไขการนำไปสู่การร่วมมือของภาคประชาชนที่มีส่วนร่วมต่อกิจกรรมการช่วยเหลือสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทความร่วมมือของทีมเก็บรังนกเกาะลิบง ในภารกิจปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน

2. เพื่อศึกษาเงื่อนไขการนำไปสู่การร่วมมือของภาคประชาชน ในภารกิจปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัย
ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ
วิลเลียม ดับบลิว ริดเดอร์ William W. Reeder (1974) และแนวคิดทฤษฎีของ โคเฮน และอัฟฮอฟ
(Cohen & Uphoff, 1980) ร่วมกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชนประชาชน (Popular Participation
Theory) เป็นทฤษฎีหลักในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของทีมนักเก็บรังนกเกาะลิบง ในการเข้าร่วมการสนับสนุนที่มี
บทบาทสำคัญในภารกิจการค้นหาและกู้ภัยในวนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งประเด็นเกี่ยวกับ
บทบาทการมีส่วนร่วมของทีมนักเก็บรังนกเกาะลิบง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary
Research) และสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลักสำคัญ ได้แก่ สมาชิกทีมนักเก็บรังนก
เกาะลิบง และชาวบ้านในพื้นที่ จำนวน 8 คน ซึ่งมีเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ก็คือ
แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ตีความโดยปราศจากอคติ โดยเฉพาะในงานภาคสนาม
ซึ่งผู้วิจัยได้เข้าไปในพื้นที่ด้วยตนเอง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่วนอุทยานถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน
จังหวัด เชียงราย และเกาะลิบง จังหวัดตรัง และใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
จากกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการจัดเตรียมฐานข้อมูล เพื่อให้สามารถ
นำไปใช้วิเคราะห์ให้ง่ายขึ้นด้วยการจัดทำกลุ่มข้อมูล เช่น การจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลให้เป็นระบบ
มีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สร้างข้อสรุปโดยเหตุผลเชิงอุปนัย (inductive reasoning)
ซึ่งนำเหตุย่อยแต่ละเหตุจากกรณีศึกษามารวมกัน เพื่อนำไปสู่การสรุปผลเป็นกรณีทั่วไป รวมทั้งวิเคราะห์
และตีความของข้อมูลหรือการวิเคราะห์สาเหตุและการเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน เพื่อความเชื่อมั่นของข้อมูล
ที่ได้รับนำไปสู่การนำเสนอผลการวิจัย และรายงานผลแบบพรรณนา (narrative description)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทการร่วมมือของทีมนักเก็บรังนกเกาะลิบง กรณีศึกษาปฏิบัติการค้นหา
และกู้ภัยในวนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน โดยผู้วิจัยมีข้อสรุปผลการวิจัยโดยนำเสนอ ได้ดังนี้

1. บทบาทของทีมนักเก็บรังนกในการกิจปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยถ้ำหลวง – ขุนน้ำนางนอน
เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการออกแนวคิดริเริ่มในการเข้าช่วยเหลือ ระดมทุน และการมีจิตอาสา
ซึ่งได้นำเสนอความจำนงให้ภาครัฐรับรู้ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีผู้นำคือผู้ใหญ่บ้าน
นายนายอะลิเฟน เทศนา เป็นผู้ร่วมคิด และนำเสนอให้กำนัน นายอับดุลรอหิม ขุนรักษา เป็นผู้ประสานขอ
หนังสืออนุญาตรับรองไปที่ นายชัยพฤกษ์ วีระวงศ์ หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง จังหวัดตรัง

ส่งถึงผู้ว่าจังหวัดเชียงราย จนสามารถตอบรับและให้ความไว้วางใจในการปฏิบัติภารกิจค้นหาและกู้ภัย ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน สามารถสรุปได้ 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ปฏิบัติภารกิจครั้งแรก (1 กรกฎาคม - 3 กรกฎาคม 2561) เป็นระยะที่กลุ่มเก็บรังนกดิบ ได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน ที่เป็นสถานการณ์ที่ติดตามกันตลอดมาตั้งแต่วันที่ผู้ประสบภัยติดถ้ำคือ วันที่ 23 มิถุนายน 2561 โดยมีหน่วยงานทางภาครัฐ และเอกชน ประชาชนและต่างชาติเข้าช่วยเหลือ จึงเกิดความคิดในการเข้าไปช่วยเหลือ โดยกลุ่มของตนเองมีความชำนาญในการประกอบอาชีพไต่เขา ปีนป่าย ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการกู้ภัยในครั้งนี้ได้ จึงมีการประชุมร่วมกันและดำเนินการติดต่อกับ หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง จังหวัดตรัง (นายชัยพลภักษ์ วีระวงศ์) เพื่อประสานออกหนังสือ เพื่อรับรองว่าทีมเก็บรังนกเกาะลิบง จำนวน 8 คน มีความประสงค์จะเข้าร่วมสนับสนุนภารกิจปฏิบัติการค้นหา และกู้ภัยในครั้งนี้ จากนั้นภาครัฐโดยสำนักงานป่าไม้ได้ประสานหนังสือส่งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย (นายณรงค์ศักดิ์ โอสถนากร) และได้รับการอนุมัติให้กลุ่มทีมเก็บรังนกเกาะลิบง เข้ามาปฏิบัติงานได้ กลุ่มทีมเก็บรังนกเกาะลิบงจึงได้รวบรวมเงินทั้งของตนเอง ชาวบ้าน และผู้ไม่ประสงค์ออกนาม เพื่อเป็น ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดยเดินทางมาถึงพื้นที่เกิดเหตุและเริ่มปฏิบัติการกิจในวันที่ 1 กรกฎาคม 2561 โดยได้ร่วมฟังการวางแผนในการที่จะให้ทีมเข้าปฏิบัติงาน จากนั้นจึงเดินทางขึ้นเขาไปหาปล่องโพรงที่คิดว่า จะมีช่องทะลุลงไปในภูเขา และใช้ไม้ไผ่พาดต่อกันและผูกเชือกในการมัดปม โดยใช้เชือกเพียงเส้นเดียว ในการหย่อนตัวลงไปโพรงที่แคบที่มีความลึก

ในการทำงานครั้งนี้ไม่เหมือนกับที่เก็บรังนกในเกาะลิบง เนื่องจากมีภูมิประเทศที่แตกต่าง หินที่อยู่เป็นหินกาบและลูกรังซึ่งมีความเปราะบางมาก จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ทีมฯ จึงมีการดัดแปลงและเพิ่มความปลอดภัยให้ตัวเอง สำหรับการโรยตัวจะทำการโรยตัวทีละคน และจะมีคนอยู่ ด้านบนเพื่อความปลอดภัยของทีมและช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุอันตราย สำหรับการทำงานในวันแรกสามารถ สำร็จพร้อมทีมทหารรวมกันแล้วมีจำนวนมากถึง 30 ปล่อง เป็นปล่องที่น่าจะสามารถเจาะช่องลงไปได้ จำนวน 18 ปล่อง ดังนี้ (1) ปล่องที่มีความลึก 10-30 เมตร พบจำนวน 10 ปล่อง (2) ปล่องที่มีความลึก 30-50 เมตร พบจำนวน 2 ปล่อง (3) ปล่องที่มีความลึก 50-100 เมตร พบจำนวน 4 ปล่อง (4) ปล่องที่มีความลึก 200 เมตร พบจำนวน 1 ปล่อง (5) ปล่องที่มีความลึก 600 เมตร พบจำนวน 1 ปล่อง ในวันที่สองได้ออกเดินทาง ทำภารกิจในการสำรวจฝั่งซ้ายของถ้ำ พบว่า มีโพรงที่น่าสนใจอยู่จำนวน 2 โพรง มีความลึกประมาณ 300 เมตร เมื่อลงไปถึงก้นโพรงได้ทำการค้นหาบริเวณโดยรอบ โดยทำการตะโกนและเคาะส่งเสียงเพื่อส่งสัญญาณ แต่ไม่มีการตอบรับ จึงทำการสำรวจโพรงต่อไปที่มีความลึกถึงประมาณ 500 เมตร ถือว่าเป็นโพรงที่มีความลึกที่สุด และมีช่องเล็ก ๆ ที่สามารถคลานเข้าไปอีกมีความลึกจากเดิมไปอีกประมาณ 10 เมตร และสำรวจพื้นที่ เพิ่มเติมพบว่า มีโพรงจำนวน 20 โพรง บางโพรงเป็นรูเล็กกลิ้งลงไปที่พื้นกว้างประมาณ 4-5 เมตร สามารถเดินได้ และมีช่องแคบสามารถคลานเข้าไปได้ เมื่อไปสุดทางไม่สามารถไปได้ แต่ยังมีรูเล็กสามารถส่องไฟลงไปในจุด สว่าง ตะโกนส่งเสียงไม่มีการตอบรับ จึงหยุดปฏิบัติการกิจเพื่อเดินทางกลับ โดยก่อนขึ้นเครื่อง 30 นาที

ทางทีมอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน ได้ประสานขอให้ทีมเก็บรังนกเกาะลิบงกลับมาช่วยอีกครั้ง เพื่อเป็นอีกแผนหนึ่งในการลำเลียงผู้ประสบภัยในการโรยตัวขึ้นทางด้านบน ในแผนการลำเลียงการเจาะแล้วหย่อนตัวลงไปช่วยเอาผู้ประสบภัยขึ้นทางด้านบน ทีมเก็บรังนกเกาะลิบงจึงเดินทางกลับมาที่วนอุทยานอีกครั้ง สำหรับในการกลับมาในครั้งนี้

ทีมเก็บรังนกเกาะลิบงยังปฏิบัติการกิจการสำรวจหาปล่องในการค้นหาช่องทาง เพื่อใช้ในการนำผู้ประสบภัยออกมาจากถ้ำ และยังได้ร่วมกับหน่วยทหารและทีมกู้ภัยอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช จำนวน 15 คน ลาดตระเวนสำรวจช่องทางการช่วยเหลืออื่น ๆ ที่เหมาะสม สำหรับการขุดเจาะโพรงลงไปให้ถึงบริเวณที่คาดว่าผู้ประสบภัยติดอยู่

ช่วงที่ 2 ปฏิบัติการเข้าสมทบ (6 กรกฎาคม - 12 กรกฎาคม 2561) เป็นระยะที่ใช้กำลังคนจำนวนมาก จึงติดต่อให้ชุดที่สองนำโดยก้านัน (นายอับดุลริห์ม ขุนรักษา) และทีมชุดที่สองมาสมทบรวมอีก 10 คน โดยทีมเก็บรังนกเกาะลิบงได้เตรียมการและรอคำสั่งในการใช้แผน แต่ยังออกสำรวจโพรงถ้ำและใช้ความชำนาญในการปีนไต่ เพื่อได้พบปล่องที่สามารถช่วยในการกู้ภัยได้ ซึ่งในช่วงนี้มีเพื่อนในทีมมาสมทบจึงเริ่มมีความหวังเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากภารกิจในการกู้ภัยทางผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายได้ใช้แผนในการลำเลียงออกทางปากถ้ำ ทีมเก็บรังนกเกาะลิบงจึงรายงานว่าผู้ประสบภัยทั้ง 13 คน ออกมาได้อย่างปลอดภัย ภายหลังจากการเสร็จสิ้นภารกิจจึงเดินทางกลับบ้าน เห็นได้ว่ากลุ่มทีมเก็บรังนกในชุมชนเป็นทีมที่มีจิตอาสาในการขออาสาไปทำภารกิจค้นหาและกู้ภัย มองเห็นได้จากเหตุการณ์วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองก็ยังไม่ดีนัก ต้องใช้แรงงานในการหาเงินรายวัน แต่ยังมีจิตใจที่จะทำการช่วยเหลือและไม่หวังสิ่งตอบแทน ปัจจุบันชุมชนเกาะลิบงมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นที่พักและการเก็บรังนก ในบางครั้งมีคนมาขอถ่ายรูปด้วย ทุกคนมีความภูมิใจที่ได้ทำภารกิจและได้รับการชื่นชม นอกจากนี้ยังทำให้คนรู้จักเกาะลิบงเพิ่มขึ้น

2. เงื่อนไขการนำไปสู่การร่วมมือของภาคประชาชน พบว่า การมีส่วนร่วมในภารกิจนี้เกิดจากการรับรู้จากทางการสื่อสารสื่อมวลชน มีผู้นำที่เกิดการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ เช่น มีผู้ใหญ่บ้านเป็นคนเปิดประเด็น แล้วทำให้เกิดความร่วมมือของชาวบ้าน ลักษณะของการร่วมมือของทีมเก็บรังนกเกาะลิบงเป็นความร่วมมือเป็นลักษณะของการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน และความร่วมมือเป็นการกระทำที่เห็นพ้องต้องกัน เช่น การรวมกลุ่มของทีมเก็บรังนกเกาะลิบงที่เห็นพ้องต้องกันในการไปปฏิบัติการภารกิจในการกู้ภัยถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน และมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยออกมาจากภายในถ้ำให้ได้การริเริ่มแนวคิดในการตัดสินใจที่จะทำการไปช่วยเหลือ โดยมีรูปแบบการร่วมมือจากการรับรู้ข่าวสาร (Public Information) จากภารกิจทีมเก็บรังนกเกาะลิบงเป็นทีมที่ได้รับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนแล้วมาทำการปรึกษาหารือ (Public Consultation) ซึ่งในการปรึกษาหารือเป็นการตกลงกันในการประชุมที่มีชาวบ้านมาชุมนุมกันช่วงเช้า โดยทุกคนได้สอบถามและได้แสดงความคิดเห็นและมีการออกแนวคิดในการให้ความร่วมมือร่วมใจในการทำภารกิจ อันเป็นที่ทุกคนมองไปในทิศทางเดียวกัน สำหรับวิธีการร่วมมือกัน

เป็นการตกลงร่วมกันของชุมชน ที่มีจุดมุ่งหมายในการเห็นการช่วยเหลือในการเข้าช่วยชีวิตและเกิดการผลักดันให้เกิดการวางแผนและร่วมมือในการที่จะไปทำภารกิจร่วมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. บทบาทการมีส่วนร่วมของทึมเก็บบังเกาะลิบในการกิจปฏิบัติการค้าและกู้ภัยถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ที่รับรู้ถึงปัญหาและรู้สึกต้องการช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยการออกแนวความคิดริเริ่มการเข้าช่วยเหลือและระดมทุนในการมีจิตอาสา โดยได้นำเสนอความจำนนให้ภาครัฐรับรู้ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีผู้นำคือ ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ร่วมคิดและนำเสนอให้กำนันเป็นผู้ประสานขอหนังสืออนุญาตรับรองไปที่หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบ จังหวัดตรัง ส่งถึงผู้ว่าจังหวัดเชียงราย จนสามารถตอบรับและให้ความไว้วางใจในการปฏิบัติภารกิจ โดยใช้ความเชี่ยวชาญการไต่สวนในอาชีพเก็บรังนก เพื่อปฏิบัติภารกิจในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้ปลอดภัย แสดงให้เห็นว่า

การมีส่วนร่วมในปฏิบัติการนี้เป็นความร่วมมือที่ต้องการปฏิบัติงานที่เห็นพ้องต้องกัน เป็นการรวมทีมที่มีจุดหมายเดียวกัน มีจิตอาสา และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสนับสนุน ซึ่งการที่มีจิตใจเอื้ออาทร มีจิตอาสาสูง เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในส่วนตัวของบุคคลที่จะทำให้มีจิตสาธารณะ ทุกคนคำนึงถึงสาธารณะซึ่งอยู่เหนือความเป็นส่วนตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรางคนา ณ นคร (2551) ได้ศึกษาการสื่อสารเพื่อการเชื่อมร้อยจิตสำนึกสาธารณะขององค์กรภาคธุรกิจกับภาคประชาชน พบว่า กลุ่มองค์กรภาคธุรกิจมีความเข้าใจว่าจิตสำนึกสาธารณะเป็นเรื่องที่มีนัยยะเดียวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ที่เป็นหน้าที่ ที่องค์กรธุรกิจพึงกระทำในฐานะที่เป็นสถาบันทางสังคม และเป็นการให้เพื่อสังคม ส่วนภาคประชาชนเข้าใจว่าจิตสำนึกสาธารณะคือการรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ที่ต้องมีส่วนร่วมในการดูแลและทำประโยชน์หรือช่วยเหลือสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนด้วยการเสียสละประโยชน์ส่วนตน เช่น การบริจาคเงิน/เลือด และการอาสาสมัคร ฯลฯ สอดคล้องกับ ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556) ที่กล่าวว่า บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองจะสามารถแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เป็นจิตอาสาได้มากกว่าผู้ที่ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง เนื่องจากผู้ที่ไม่เห็นคุณค่าในตนเองนั้นจะเชื่อมั่นในความคิดว่าตนเองมีคุณค่า และความสามารถเลือกวิธีการตัดสินใจที่ถูกต้องในการเลือกที่จะปฏิบัติตนเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน สอดคล้องกับ อนุ เจริญวงศ์ระยัย (2552) กล่าวว่า การอาสาสมัครหมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือการทํากิจกรรรมที่มุ่งบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยสมัครใจ โดยการทํากิจกรรรมมีการวางแผนในการปฏิบัติไว้ก่อนล่วงหน้าภายใต้การจัดการขององค์กร

2. เงื่อนไขการนำไปสู่การร่วมมือของภาคประชาชน ในการมีส่วนร่วมปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยเกิดจากการรับรู้จากทางการและสื่อมวลชน โดยมีผู้นำในชุมชนกระตุ้นและผลักดันให้เกิดความร่วมมือ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเอื้ออาทร ความเมตตากรุณาที่นำไปสู่ปรากฏการณ์ของการปฏิบัติการ ภายใต้การผนึกพลังการร่วมแรงร่วมใจของผู้คนที่สะท้อนให้เห็นถึงการเป็นผู้นำและผู้ตามที่มาจากหลายภาคส่วน ทั้งการสนับสนุนของ

ชาวบ้านด้วยตนเอง รวมทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ที่นำไปสู่ปรากฏการณ์แห่งการร่วมมือ ความสามัคคี อันเนื่องมาจากจิตอาสา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Agranoff, Robert (2006) ที่ได้กล่าวว่า เครือข่ายเป็น ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการสร้างความร่วมมือ เพื่อเปิดโอกาสให้องค์การต่าง ๆ ได้เข้ามาดำเนินงานร่วมกัน รวมถึงเป็นการสร้างความรู้ในด้านต่าง ๆ และแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันให้ บรรลุผลสำเร็จ และ สอดคล้องกับ Weiss, Janet (1987 cited in Ricardo S. Morse, 2005) ที่กล่าวว่า ปัจจัยภายนอกที่ทำให้ เกิดความร่วมมือ ได้แก่ การรับรู้ปัญหาาร่วมกันขององค์การที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งทรัพยากร อันเกิดจาก ความร่วมมือและศักยภาพของหน่วยงานในการก่อให้เกิดความร่วมมือ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่องบทบาทการมีส่วนร่วมของทีมเก็บรังนกเกาะลิบง กรณีศึกษา ปฏิบัติการค้นหาและกักขังในวนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการนำไปสู่ การป้องกันและแก้ไขในมิติที่เกี่ยวข้อง ทั้งการสร้างองค์ความรู้ การสร้างเครือข่าย การป้องกัน กรณีที่เกิดเหตุการณ์ หรือสถานการณ์อื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน รวมถึงการสร้างแรงบันดาลใจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่ทำงานเพื่อผู้อื่น เพื่อนำไปสู่ประโยชน์ของสังคมโดยรวม

เอกสารอ้างอิง

- ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์. (2556). *ปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัฐพงศ์ บุญญวัตร. (2562). *ถอดบทเรียน 13 หมู่ป่าอะคาเดมีวัตรปฏิบัติแห่งการป้องกันแก้ไขเมื่อภัยมา*. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2563, จาก https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_1534402.
- สุรางคณา ณ นคร. (2551). *การสื่อสารเพื่อการเชื่อมร้อยจิตสำนึกสาธารณะขององค์กรภาคธุรกิจกับภาคประชาชน*. ในเอกสารประกอบการประชุมวิชาการ : เปิดขอบฟ้าคุณธรรม จริยธรรม. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม). กรุงเทพฯ: เซน ปรี้นติ้ง.
- อนุ เจริญวงศ์ระยับ. (2552). *การรับรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและลักษณะส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการเป็นอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Agranoff, Robert. (2006). Inside Collaborative Networks: Ten Lessons for Public Managers [Special issues]. *Public Administrative Review*. 66(6), 56-65.

- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980). *Participations place in rural development: Seeking clarity through specificity*. New York: World Developments.
- Weiss, Janet. 1987. Cite in Ricardo S. Morse. (2005). *Facilitating Interlocal Collaboration: Community and the Soft Skills of Public Management*. Paper prepared for the 8th National Public Management Research Conference, hosted by the University of Southern California, September 29 to October 1, 2005. Accessed December 5, 2011 from <http://localgov.fsu.edu>.
- William W. Reeder. (1974). *Some Aspects of the Informal Social Participation of Farm Families in New York State*. Cornell University. (Unpublished Ph.D. Dissertation).